

คำนำ

วิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร สถาบันวิทยาลัยชุมชน กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ดำเนินการโครงการจัดการความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาเพื่อยกระดับสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ ปีงบประมาณ ๒๕๖๙ กิจกรรม : การส่งเสริมทำนุบำรุงศิลปะ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ของชนเผ่าไทญ้อ บ้านดงภู และบ้านยาง ตำบลน้ำเที่ยง อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร จัดขึ้น เพื่อรวบรวมภูมิปัญญาช่างศิลป์ท้องถิ่นเพื่อการจัดการอย่างเป็นระบบอย่างยั่งยืนต่อไป และยกระดับทุนทางศิลปะและวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนจังหวัดมุกดาหาร ในการสร้างมูลค่าเพิ่ม ให้แก่สินค้าหรือบริการ ซึ่งในปี ๒๕๖๘ ที่ผ่านมา ได้รวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นในด้านการทอผ้าของชนเผ่าไทญ้อ และในปีงบประมาณ ๒๕๖๙ นี้ วิทยาลัยชุมชนมุกดาหารรวบรวมภูมิปัญญาทางด้านศิลปะการแสดงของชนเผ่าไทญ้อ โดยมี คณะกลองกิ่ง ราชสีห์ดงภู ไทญ้อ เป็นแกนนำชุมชนและการถ่ายทอดภูมิปัญญา ซึ่ง วิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร ได้ร่วมมือกับหลายหน่วยงาน อาทิ วัฒนธรรมจังหวัดมุกดาหาร กรรมการสภาวัฒนธรรมจังหวัดมุกดาหาร อำเภอคำชะอี เทศบาลตำบลคำชะอี โรงเรียนคำชะอี วิทยาคาร กรรมการวัดโพธิ์ศรีบ้านดงภู กำนันผู้ใหญ่บ้าน ชาวบ้านในชุมชนเครือข่ายไทญ้อ เป็นนวัตกร และ ผู้เชี่ยวชาญ(ครู)จากโรงเรียนนวมินทราชินีมุกดาหาร ร่วมเป็นทีมงานบันทึกเป็นสื่อการเรียนรู้

ศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมฯวิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร ได้มีการสรุปผลโครงการเพื่อจะเป็นประโยชน์ในการเผยแพร่และประจักษ์พัฒนาต่อไป วิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร จึงขอขอบพระคุณทุกหน่วยงานและชุมชนที่ร่วมกันสร้างสรรค์ผลงาน และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง นวัตกร ผู้ร่วมบันทึกและถ่ายทอดภูมิปัญญาในด้านต่างๆที่รวบรวมต่อยอดและอนุรักษ์ไว้ไม่ให้สูญหายไป

ดารีณี บุตติวงศ์ และคณะ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	๑
สารบัญ	๒
ผลผลิตตามตัวชี้วัดฯ	๓
รายชื่อนวัตกรรม	๔
วัฒนธรรมการเสั้กลงคืออะไร	๖
กิจกรรมที่ ๑ และภาพประกอบ	๙
กิจกรรมที่ ๒ และภาพประกอบ	๑๒
กิจกรรมที่ ๓ และภาพประกอบ	๑๙
กิจกรรมที่ ๔ และภาพประกอบ	๓๔
รายงานผลการประเมินความพึงพอใจโครงการ	๓๘
สื่อ-นวัตกรรม	๔๑
แผ่นพับ	๔๒
การแต่งกายของชาวไทญ้อ	๔๓
ใบความรู้ “ไทญ้อดงภู”	๔๔

ผลผลิตจากโครงการจัดการความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญา

เพื่อยกระดับสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ ปีงบประมาณ ๒๕๖๙

ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด ตามแผนพัฒนาความเป็นเลิศ ๕ ปี

(ทบทวน ๒๕๖๙) จำนวน ๕๔ ตัวชี้วัด ของสถาบันวิทยาลัยชุมชน

เป้าหมายที่ ๒.๒ สร้างมูลค่าเพิ่มจากมรดกทางภูมิปัญญาด้านช่างศิลป์ท้องถิ่น

๒.๒.๑ จำนวนผลิตภัณฑ์หรือบริการทางวัฒนธรรมที่ผ่านการรับรองมาตรฐาน

(อย./มผช/อนุสิทธิบัตร/สิทธิบัตร/ทรัพย์สินทางปัญญา ฯลฯ)

วิทยาลัยชุมชนมุกดาหารต่อยอดโครงการฯ โดยส่งเสริมผู้ประกอบการและผลิตภัณฑ์ OTOP บ้านซ่งจากเดิมมีการรับรอง การได้รับอนุญาตให้แสดงเครื่องหมายมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนโดยสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดมุกดาหาร ณ วันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๘ ให้มีการรับรองกลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้าสตรีบ้างซ่ง โดยสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอคำชะอี ณ วันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๖๙ โดยมีตัวอย่างผลิตภัณฑ์ของไทยอ้อ ดังนี้ ๑.ผ้าคลุมไหล่ลายลอดช่องปูฝ้าย ๒.เสื้อผ้าฝ้ายย้อมคราม และ ๓.ของฝากของที่ระลึกโดยใช้วัสดุเศษผ้าฝ้ายของชุมชนไทยอ้อประยุกต์ใช้จากชุดเสื้อผ้าที่ใช้ในการแสดงขนเฝ้าและการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ในการแปรรูปของช่างในพื้นที่

สรุปผลโครงการจัดการความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาเพื่อยกระดับสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ ปีงบประมาณ ๒๕๖๔

เลขที่ ๒๒๗-๒๖/๔๓๔(มท)

จังหวัดมุกดาหาร
โดย
สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดมุกดาหาร
ให้ใบรับรองฉบับนี้ไว้เพื่อแสดงว่า

กลุ่มคัลเลอร์เสื้อสตรีบ้านซ่ง

ได้รับอนุญาตให้แสดงเครื่องหมายมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนกับ

ที่ตั้งบ้านซ่ง มาตรฐานเลขที่ มทช.๔๓๔/๒๕๖๔

ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรอง ประเภทเสื้อสตรีเสื้อแขนสั้น ชนิด เสื้อแขนสั้น

สถานที่ทำชื่อ กลุ่มคัลเลอร์เสื้อสตรีบ้านซ่ง

เลขที่ ๒๔๔ ตรอก/ซอย ถนน หมู่ที่ ๖

ตำบล บ้านซ่ง อำเภอ คำชะอี จังหวัด มุกดาหาร

ออกให้ ณ วันที่ ๒๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔

(นายวรฤทธิ บุญธรรม)

ผู้ว่าราชการจังหวัดมุกดาหาร

ประธานกรรมการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดมุกดาหาร

มีผลบังคับใช้ วันที่ ๑๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔ ถึงวันที่ ๑๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๗

หนังสือรับรอง

เลขที่ ๒๓ / ๒๕๖๔

สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอคำชะอี
ถนนมุกดาหาร-กุสินารายณ์
มท ๔๔๑๑๐

หนังสือฉบับนี้ให้ไว้เพื่อรับรองว่า กลุ่มคัลเลอร์เสื้อสตรีบ้านซ่ง ตั้งอยู่ที่ ๑๔ หมู่ที่ ๖ ตำบลบ้านซ่ง อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร โดยมีการจัดตั้งกลุ่มครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑๕ เดือน กรกฎาคม ๒๕๕๕ และมีลักษณะกลุ่มที่เข้าเงื่อนไขตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ได้เป็นผู้จดทะเบียนรับรองกลุ่ม ทั้งนี้ หนังสือฉบับนี้มีผลในทางปฏิบัติเป็นเวลา ๒ ปี นับตั้งแต่วันที่ออกหนังสือฉบับนี้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓ เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๔

(นางทัศนีย์ นาคอน)

นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ ปฏิบัติราชการแทน
พัฒนาการอำเภอคำชะอี

๓.ของฝากของที่ระลึก กระเป๋าสตางค์ พวงกุญแจ รางรัดผม ฯลฯ

รายชื่อเนว้ตกร ชุมชน ไทญ้อ มุกดาหาร

๑. ประวัติไทญ้อ บ้านดงภู พระครู กิตติ ธรรมนันท์ เจ้าอาวาสวัดโพธิศรี(ดงภู)
เจ้าคณะ ตำบลน้ำเที่ยง อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร
๒. การทำกลองกิ่งคณะราชสีห์ดงภูไทญ้อ นายชายชาญ บุตรดีวงศ์
๓. การถ่ายทอดทำรำราชสีห์ดงภูไทญ้อ นางสาวทิพย์จิรา ภูสีเงิน
๔. ชุดการแสดงราชสีห์ดงภูไทญ้อ นายรังสฤษดิ์ รัชอินทร์และคณะ
๕. เครื่องแต่งกายราชสีห์ดงภูไทญ้อชาย นายวรชัย ใจคง
๖. เครื่องแต่งกายราชสีห์ดงภูไทญ้อหญิง นางสาวสำราญ เหล่าธรรม
๗. การเล็งกลองกิ่ง นายสวาท รัชอินทร์
๘. บั้งไฟ บั้งไม้ไผ่ ราชสีห์ดงภู ไทญ้อ นายสุรพงษ์ บรรจง
๙. ผ้าทอพื้นเมืองญ้อมสิริธรรมชาดไทญ้อ นางสาวธิดินันท์ อาจหาญ
๑๐. กระเป่าเพิ่มมูลค่าจากเศษผ้าฝ้าย นางสาวอนงค์นาค น้อยทรง
๑๑. . การแปรรูปผ้าฝ้ายไทญ้อ (กระเป่าตวงค์พวงกุญแจ, ยางรัดผม ฯลฯ)
นางสาวนุชธินันท์ คำศรีพล
- ๑๒.การแปรรูปผ้าฝ้ายไทญ้อ นางสาวพนารัตน์ สิงห์ที และนางสาวอำไพ ใจคง
๑๓. ผ้าคลุมไหล่ Eco Print ผ้าพิมพ์ญ้อมสิริธรรมชาดลายเครือภู นางสาวกฤษฎา บุตรดีวงศ์
๑๔. ผ้าลายลอดช่องปูฝ้าย ไทญ้อดงยาง นายสุริยาวุฒิ นวลเจริญ
๑๕. หลามปลาช่อนไทญ้อดงยาง นางสาวกุลวริษฐา อาจหาญ
๑๖. ตำเมียงตะไคร้ไสมดแดงไทญ้อดงยาง นางโบนัส คนเพียร
๑๗. ข้าวปาดโบราณไทญ้อดงยาง (ของหวาน) ยายราตรี บรรจง
๑๘. เนื้อแดดเดียว ไทญ้อ นายมานิต ใจคง
๑๙. ดงยางประวัติไทญ้อ บ้านดงยาง นายวีระชัย คงมุงคุณ
๒๐. หมอลำไอน์ตันบันเทิงศิลป์ นางเกววัลย์ ผิวขำ (หมอลำกลอน)

วัฒนธรรมการเล็งกลอง

นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ ปลัดกระทรวงมหาดไทย เล็งกลองกับ นายวรญาณ บุญณราช ผู้ว่าราชการจังหวัดมุกดาหาร ในการลงพื้นที่ติดตามแผนและนโยบายรัฐฯ เมื่อปี ๒๕๖๗ ณ วัดโพธิ์ศรี บ้านดงกุ่ม

บุคคลในภาพ ประชาชนชุมชน ๑.นายรังสฤทธิ รัชอินทร์ ๒.นายวรชัย ใจคง ๓.นายสุริยาวุฒิ นวลเจริญ

เสียงกลอง : ประเพณีสร้างความสามัคคีของคนในชุมชนที่มีมาแต่ดึกดำบรรพ์..ที่กำลังจะถูกลืม
#กลองเสียง...รู้จักกลองเสียง...มรดกทางวัฒนธรรมที่กำลังจะถูกลืม...

“กลองเสียง” คือ #กลองที่ดีประกวดกัน หรือ “เสียงกัน” เรียกอีกชื่อว่า #กลองกึ่ง ว่า กลองเสียงเป็นกลองประเพณีมีมาแต่ดึกดำบรรพ์ ใช้ดีประกวดหรือแข่งขันกันในงานเทศกาลต่างๆ เช่น บุญกฐิน บุญแข่ง เรือ เทศกาลบุญเวส (บุญพระเวส-เทศน์มหาชาติ) หรือทำบุญแจกข้าว ออกพรรษา ผ้าป่า เป็นประเพณีที่มีมาแต่ครั้งพ่อแม่ที่เป็นผู้ปฏิบัติ นำลูกหลานมาจนทุกวันนี้

#การทำกลองเสียง เป็นเรื่องที่ยากมาก เริ่มจากการไปหาไม้ ตัดไม้เป็นท่อน โดยมีแบบว่าจะกำหนดให้สูงเท่าไร กว้างเท่าไร เช่น ให้สูง ๙๕ เซนติเมตร กว้างประมาณ ๓๐ เซนติเมตร ส่วนหน้าและ ส่วนท้ายกว้าง ๒๕ เซนติเมตร เมื่อตัดไม้มาแล้วต้องไสไม้ด้านนอกให้ เป็นตัวกลอง แล้วซุดไม้ด้านในออกให้กลวง ซุดแต่งโป่งภายใน วดให้ได้ตามแบบตามแผน จากนั้นบากแต่งตัวกลองให้ได้รูปที่สมบูรณ์ ต่อไปเริ่มการทำหนังกลอง โดยหาซื้อหนังควายมาตากให้แห้ง แล้วตัดหนังทำหุ้มกลอง โดยตัดหนังให้มีขนาดใหญ่กว่าปากกลอง ประมาณ ๕ เซนติ เมตร นำหนังไปแช่น้ำให้นิ่มแล้วนำมาสับทำร้อยหู ร้อยหู แล้วเอามาเข้าหน้าเปียกทิ้งตากแดดไว้ ๒-๓ วัน

จากนั้นถอดออกจากหน้ากลองมาตากแดดอีก แห้งแล้วเอามาซุดให้หนังได้ที่พอดี แล้วเอามาหุ้มและตีทดลองเสียงให้ได้เสียงแหลมเล็ก เสร็จสรรพเอาไปตีแข่งกัน คือ แข่งขันที่ประกวดเสียงกัน สำหรับราคากลองเสียงแต่ละคู่ราคาต้นทุน ประ

มานคู่ละ ๑๐,๐๐๐-๑๕,๐๐๐บาท เป็นค่าไม้ ค่าหนัง โดยเฉพาะ ค่าไม้ซึ่งตกหลายบาทพอดูสำหรับไม้ประดิษฐ์ ส่วนหนังใช้หนังควาย อย่างดี ๓ ผืน (๓ ตัว) ต่อกลองคู่หนึ่ง

#การเตรียมกลองเพื่อเข้าแข่งขัน ต้องผ่านพิธีกรรมก่อนจะนำกลอง เข้าสู่สนาม เมื่อเตรียมพร้อมที่จะไปเสี่ยง ต้องจัดสำหรับควา-หวาน ๔ ชุด ชั้น ๕ เพื่อถวายแก่นางไม้ องค์ที่เป็นสัญลักษณ์ของความเหนียว (ให้หนังกลองเหนียว ไม่ขาดง่าย) เพื่อบอกให้รู้ ให้เป็นสิริมงคล ทำเสียงกลองให้ ดังๆ ให้แข็งแรง หนังเหนียว เสียงกลองยาวใจคน เสียงสูง ทางใต้ให้ดังไกลไปถึงหลี่ผี (น้ำตกคอนพะเพ็ง กลางลำน้ำโขง ในแขวงจำปาสัก ประเทศลาว) ส่วนทางเหนือให้ดังขึ้น ไปถึงวเลาว์ (แถน-สวรรค์)

#การตีกลองเสี่ยง ต้องใช้ลีลา เริ่มด้วยการร่ำกลองก่อน โดยคนตีต้อง มีกำลังแข็งแรง แต่ข้อต้องอ่อน และแขนอ่อน เริ่มจากจังหวะอ่อน นุ่มแล้วตีแรงขึ้นไปเรื่อยๆ ไม่ต้องเป็นไม้เนื้อเหนียว ไม่หักง่ายๆ การตัดสินใจฟังจากเสียงกลองที่ต้องเสียงเล็ก สูง ใส การแข่งขันมี ๕ ยก ทีมละ ๕ คน คนละยก ยกละ ๑ นาที ๕ คน ๕ นาที เมื่อไปแข่งขันเสร็จกลับมาแล้ว ต้องรื้อหนังหน้ากลองออก นำไป เก็บรักษาไว้อย่างดี ไม่ให้เกิดการเสียหาย หรือถูกกัดทำลาย ปีหน้า ต่อไปเมื่อจะแข่งขันอีกก็นำเอาออกมา ประกอบใหม่ หุ้มต่อไปเสี่ยงอีก

#ประเพณีตีกลองเสี่ยง ทำให้ เกิดความสามัคคี ในหมู่บ้านสืบสานประเพณีของหมู่บ้าน รวมลูกหลานหลาน เอาพี่เอาน้อง คำว่า กอง (กลอง) หมายถึง มารวมกัน ในวันในวาระในศาสนาของเรา เป็นวัฒนธรรมที่จะให้ลูกหลานสืบสานต่อไปภายหน้า เพราะกลองเสี่ยงเป็นประเพณีมาแต่เดิม มาแต่พ่อแต่แม่ แต่ปู่แต่ย่า สืบสานโดยสื่อสารกับหมู่บ้านนั้น หมู่บ้านนี้ให้มารวมกัน ให้ผู้เฒ่าผู้แก่คนหนุ่มคนสาวมารวมกันด้วยความสามัคคี ประรองตอง พุดจาพามีอะไรก็เล่าให้กัน ฟัง ไปอย่างนั้นมาอย่าง นี้ รู้จักกันไม่ว่าจะเป็นวัด เป็นบ้าน เมื่อได้ยินเสียงกลองก็มา รวมกัน ถามไถ่กัน ปรีक्षाหาหรือ พุดจากัน ให้ข้อคิดกัน

....ดวงเดือน ไชยโสตา....

ขอบคุณข้อมูลจาก : #คลังทรัพยากรฯ รัชศึกษาแบบเปิด <https://oer.learn.in.th/.../๙๒๗๑๖๒๒๘๓๑๑>

เอกสารอ้างอิง : น้ำชาติ ประชาชื่น. (๙ ตุลาคม ๒๕๕๕). กลองเสี่ยง. ข่าวสด ๒๔

ศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธร
Sirindhorn Isan Information Center
Mahasarakham University

ที่มา: เว็บไซต์ศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธร มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (๒ กันยายน ๒๕๖๙)

และ ช่องยูทูปวิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร ตอนที่ ๑ การเสี่ยงกลองกึ่ง

<https://youtu.be/gOKxlyLir2k?si=nBnYov3zVYpwmsbR> (๘ กันยายน ๒๕๖๙)

กิจกรรมที่ ๑ จัดทำแผนด้านการทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น (ช่างศิลป์ท้องถิ่น) และการสร้างมูลค่าเพิ่มจาก ทุนวัฒนธรรมจังหวัดมุกดาหาร

กิจกรรมที่ ๑ จัดทำแผนด้านการทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น (ช่างศิลป์ท้องถิ่น) และการสร้างมูลค่าเพิ่มจาก ทุนวัฒนธรรมจังหวัดมุกดาหาร วันที่ ๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๘ ณ บ้านดงยาง ตำบลน้ำเที่ยง อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร วิทยากร โดย นางสาวปนัดดา ศรีจันทร์ นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ และ นายวัชร ศรีโยหะ นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ สำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดมุกดาหาร ที่ประชุมเห็นควรให้ทำต่อในภาพของการแสดงชนเผ่าไทญ้อ อำเภอคำชะอี

กิจกรรมที่ ๒ ประชุมเชิงปฏิบัติการโดยใช้ทุนทางศิลปะและวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดมุกดาหารเพื่อสร้างคุณค่าเพิ่ม (ด้านการแสดง)

การประชุมเชิงปฏิบัติการโดยใช้ทุนทางศิลปะและวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดมุกดาหาร เพื่อสร้างคุณค่าเพิ่ม (ด้านศิลปะการแสดงชนเผ่า) กิจกรรมที่ ๒ จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๒๕-๒๖-๒๗ เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๙ ณ ตำบลน้ำเที่ยง อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร พิธีเปิด วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๙ ณ หอประชุมเทศบาลตำบลคำชะอี กล่าวต้อนรับโดย รองนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลคำชะอี และผู้จัดโครงการ กล่าวรายงานโดย นางสาวดารินี บุตติวงศ์ หัวหน้าศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมฯ กล่าวเปิดโดย นายนราวิชญ์ มณีฤทธิ นายอำเภอคำชะอี วิทยากร โดย ครูนาฏศิลป์ จากโรงเรียนคำชะอีวิทยาคารหัวข้อ การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการชุดการแสดงชนเผ่าคำชะอี และ การยกระดับสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยใช้ทุนทางวัฒนธรรม วิทยากร จากสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดมุกดาหาร หัวข้อ ทุนทางศิลปะวัฒนธรรมชุมชนจังหวัดมุกดาหาร ภูมิปัญญาท้องถิ่นการชุดการแสดงชนเผ่า และ การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุดการแสดงชนเผ่า เพื่อพัฒนาเป็น แหล่งเรียนรู้ชุมชน และเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนในรูปแบบดิจิทัล วิทยากร โดย นายยุทธนา วงศ์กาฬสินธุ์ และคณะผู้เข้าร่วม เป็น ผู้นำชุมชน กลุ่มไทญ้อ ในพื้นที่อำเภอคำชะอี โดยเฉพาะ ผู้นำท้องถิ่นชุมชน และปราชญ์ชาวบ้าน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ นางศิริพร พันนุมา เป็นผู้แทนผู้อำนวยการวิทยาลัยชุมชนมุกดาหารร่วมในพิธีเปิดกิจกรรมในครั้งนี้

จดหมายข่าว
วันพุธที่ 25 กุมภาพันธ์ 2569

นายณาราชณ์ มณีฤทธิ์
นายอำเภอคำชะอี

อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร

เวลา 09.00 น. นายอำเภอคำชะอี ร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ โครงการจัดการความรู้ ด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาเพื่อยกระดับสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ กิจกรรมที่ 2 ประชุมเชิงปฏิบัติการโดยใช้ทุนทางศิลปะและวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัด มุกดาหาร เพื่อสร้างคุณค่าเพิ่ม (ด้านศิลปะการแสดงชนเผ่า) โดยมี นางศิริพร พันนุมา รองผู้อำนวยการวิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร เป็นประธาน นางดารินี บุตรดีวงศ์ อาจารย์ วิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร ผู้แทน นายกเทศมนตรีตำบลคำชะอี อาจารย์ประเดิม รัชอินทร์ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วม ณ ห้องประชุมสำนักงานเทศบาลตำบลคำชะอี

ช่องทางการติดต่อ

Tel : 042-691091, 042-691003

E-mail : Dopakhci4905@gmail.com

Facebook

วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ หัวข้อการประชุมเชิงปฏิบัติการ ภูมิปัญญาท้องถิ่นชุดการแสดงพื้นเมืองชนเผ่า
คำชะอี สู่การผลิตสื่อการเรียนรู้ และการถอดบทเรียน องค์ความรู้ วิถีชีวิต ด้านการแสดงชนเผ่า โดย ครุณาภัสศิลป์
โครงการเรียนคำชะอีวิทยาคาร และคณะ หัวข้อ การถอดบทเรียน องค์ความรู้ วิถีชีวิต ด้านการแสดงชนเผ่าเพื่อพัฒนา
สื่อการเรียนรู้ และ การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ด้านการด้านการแสดงชนเผ่าในรูปแบบดิจิทัล
โดย นายยุทธนา วงศ์กาฬสินธุ์ และคณะ และมีการสาธิต ดึงสาย ชิงหน้ากลอง ณ ศาลาวัดโพธิ์ศรี บ้านดงภูตำบล
น้ำเที่ยง อำเภอกำชะอี จังหวัดมุกดาหาร

กระบวนการถอดบทเรียน องค์ความรู้ วิถีชีวิต ด้านการแสดงชนเผ่าเพื่อพัฒนา สื่อการเรียนรู้

วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ หัวข้อ ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การผลิตสื่อ และนวัตกรรมการเรียนรู้ดิจิทัล ชุมการ
แสดงชนเผ่า และ การถอดบทเรียน องค์ความรู้ วิถีชีวิต ด้าน ชุมการแสดงชนเผ่าคำชะอี และพัฒนาสื่อและ
นวัตกรรมการเรียนรู้ด้านชุมการแสดงชนเผ่า ในรูปแบบดิจิทัล โดย นายยุทธนา วงศ์กาฬสินธุ์ และคณะ
ณ ศาลาวัดโพธิ์ศรี บ้านดงภู่ตาบลน้ำเที่ยง อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร

กิจกรรมที่ ๓ ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาสื่อ/องค์ความรู้เพื่อถ่ายทอดความรู้ทางด้าน

ศิลปะการแสดงของชนเผ่าไทญ้อ ด้านการยกระดับทุนทางศิลปะและวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ของชุมชนจังหวัดมุกดาหาร ในการสร้างมูลค่าเพิ่ม ให้แก่สินค้าหรือบริการ เพื่อเป็นชุดการแสดงสำหรับ ต้อนรับผู้มาเยือนและแสดงในงานต่างๆ ณ วัดโพธิ์ศรี บ้านดงภู ตำบลน้ำเที่ยง อำเภอคำชะอี จังหวัด มุกดาหาร

วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๙ กล่าวรายงาน โดย นางสาวดารินี บุตติวงศ์ หัวหน้างานโครงการทำนุบำรุง ศิลปะวัฒนธรรมฯ กล่าวเปิด โดย นายพรวุฒิ คำแก้ว ผู้อำนวยการวิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร

การบรรยายหัวข้อ การถ่ายทอดความรู้ทางด้านศิลปะการแสดงชนเผ่าไทญ้อ ซึ่งเป็นอัตลักษณ์ และ การยกระดับทุนทางศิลปะและวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้วยชุดการแสดงชนเผ่า โดย นายประเดิม รัช อินทร์ กรรมการสภาวัฒนธรรมจังหวัดมุกดาหาร และคณะ และหัวข้อการสร้างมูลค่าเพิ่ม ให้กับการแสดงชนเผ่า ไทญ้อ โดย นายยุทธนา วงศ์กาฬสินธุ์ ครูชำนาญการพิเศษ รร.นวมินทราชูทิศ อีสาน และคณะ

จากนั้นได้มีการนำเสนอการแสดงและ ชักซ้อมคิว ขบวนชุดการแสดงศิลปวัฒนธรรมชนเผ่า คณะราชสีห์ ดง ภู ไทญ้อ และกระบวนการถ่ายทำ ชุดการแสดง กลองกิ่ง ราชสีห์ดงภูไทญ้อ

สรุปผลโครงการจัดการความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาเพื่อยกระดับสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ ปีงบประมาณ ๒๕๖๙

การไหว้บูชาครูก่อนการจัดการแสดง

การเสืงกลองกิ่งราชสีห์ดงภู ไทยอู๋ ณ สิมโบราณ ฮูปแต้ม วัดโพธิศรี บ้านดงภู
ตำบลน้ำเที่ยง อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร
การฟ้อนรำ ของชุมชน ไทยอู๋ดงภู และชบวนแห่กลองกิ่งโบราณ

ขบวนฟ้อนรำไทญ้อ

สรุปผลโครงการจัดการความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาเพื่อยกระดับสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ ปีงบประมาณ ๒๕๖๙

นางรำจากเทศบาลฯ

การทำบั้งไฟ กะบั้งไม้ไผ่

การแห่กลองกิ่ง

การแสดงฟ้อนรำ ไทญ้อ

นักศึกษาสาขาปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร ร่วมกิจกรรมและ สัมภาษณ์ปราชญ์ชุมชน เก็บข้อมูลนวัตกรชุมชน

วันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๙

-การนำเสนอภูมิปัญญาท้องถิ่นชุดการแสดงพื้นเมืองชนเผ่าคำชะอี สู่การผลิตสื่อการเรียนรู้

-การถ่ายทอด องค์ความรู้ วิถีชีวิต ด้านการแสดงชนเผ่า ไทญ้อ เรื่อง กลองกิ่ง ไทญ้อ

-การถ่ายทอด องค์ความรู้ วิถีชีวิต ด้านการแสดงชนเผ่า ไทญ้อ เพื่อพัฒนา สื่อการเรียนรู้ เรื่อง กลองกิ่ง ไทญ้อ

และ-การพัฒนาสื่อเพื่อยกระดับสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยใช้ทุนทางวัฒนธรรมชนเผ่าไทญ้อ

โดย นายยุทธนา วงศ์กาฬสินธุ์ ครูชำนาญการพิเศษ รร.นวมินทราชูทิศ อีสาน และคณะ

กลองกิ่ง (กลองจิ้ง) โบราณ

วันที่ ๑๐...เดือน มีนาคม...พ.ศ. ๒๕๖๙ จัดกิจกรรม ณ โรงเรียนคำชะอีวิทยาคาร ตำบลน้ำเที่ยง อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร การถ่ายทอดภูมิปัญญา ชุดการแสดงชนเผ่า ไทญ้อ เรื่อง การฟ้อนรำ

โดย นางสาวทิพย์จิรา ภูสีเงิน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ครุฑนาฏศิลป์ และ การใช้สื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ด้านชุดการแสดงชนเผ่า ในรูปแบบดิจิทัล โดย นายยุทธนา วงศ์กาฬสินธุ์ ครูชำนาญการพิเศษ รร.นวมินทราชูทิศ อีสาน และคณะ

นักเรียน ฝึกซ้อมทำรำชุดการแสดง ราชสีห์เหี้ยบแมงซอน

กิจกรรมที่ ๔ สรุปและประเมินผลการดำเนินงาน การทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น (ช่างศิลป์ท้องถิ่น) และการสร้างมูลค่าเพิ่มจาก ทุนวัฒนธรรมจังหวัดมุกดาหาร (สื่อการเรียนรู้ ชุดการแสดงไทยอุดงภู : กลองกิ่ง และทำร้าอัตลักษณ์ไทยอุดงภู)

วันที่ ๙ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๙ ณ บ้านดงภู ตำบลน้ำเที่ยง อำเภอดงภู จังหวัดมุกดาหาร

สรุปและประเมินผลโครงการทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมการแสดงชนเผ่าไทยอู บ้านดงภู อำเภอดงภู จังหวัดมุกดาหาร วิทยากร โดย นายประเดิม รัชอินทร์ กรรมการสภาวัฒนธรรมจังหวัดมุกดาหาร โดยผู้เข้าร่วม ได้ทำแบบประเมินความพึงพอใจ และให้ข้อเสนอแนะอีกด้วย โดย มีการฉายหนัง ตอนที่ ๑ เรื่องกลองกิ่ง ตอนที่ ๒ เรื่องทำร้าไทยอู ดงภู และมีการประเมินผลการเรียนรู้จากผู้เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อปรับปรุงแก้ไข และเผยแพร่สื่อการเรียนรู้ต่อไป ทั้งนี้ อาจารย์พัชร บุตรดีวงศ์ หัวหน้าหน่วยจัดการศึกษาอำเภอดงภู ร่วมแสดงความคิดเห็นอีกด้วย

สรุปผลโครงการจัดการความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาเพื่อยกระดับสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ ปีงบประมาณ ๒๕๖๙

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ชมวิดีโอสื่อการเรียนรู้ และ ทำใบงานเรื่อง กลองกิ่ง และทำรำอัตลักษณ์ไทญ้อดงู
พร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ และประเมินผลความพึงพอใจโครงการ

รายงานผลการประเมินความพึงพอใจโครงการ

รายงานผลการประเมินความพึงพอใจ

โครงการจัดการความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาเพื่อยกระดับสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์
(กิจกรรม: ศิลปะการแสดงของชนเผ่าไทญ้อ) ปีงบประมาณ ๒๕๖๙

๑. ข้อมูลทั่วไปของโครงการ

จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการทั้งหมด: ๒๕๐ คน

จำนวนผู้ตอบแบบประเมิน: ๒๕๐ คน (คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐)

ลักษณะผู้เข้าร่วมโครงการ: ประชาชนในท้องถิ่น, นักเรียน/นักศึกษา, ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปวัฒนธรรม และนักท่องเที่ยว

๒. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน (สถานภาพ)

เพศ: ชาย ๙๘ คน (ร้อยละ ๓๙.๒๐) | หญิง ๑๕๒ คน (ร้อยละ ๖๐.๘๐)

อายุ:

- ต่ำกว่า ๒๐ ปี: ๔๕ คน (ร้อยละ ๑๘.๐๐)
- ๒๐ - ๔๐ ปี: ๘๕ คน (ร้อยละ ๓๔.๐๐)
- ๔๑ - ๖๐ ปี: ๙๐ คน (ร้อยละ ๓๖.๐๐)
- ๖๐ ปีขึ้นไป: ๓๐ คน (ร้อยละ ๑๒.๐๐)

๓. ตารางสรุปผลความพึงพอใจในแต่ละด้าน

(เกณฑ์การคะแนน: ๕ = มากที่สุด, ๔ = มาก, ๓ = ปานกลาง, ๒ = น้อย, ๑ = น้อยที่สุด)

ประเด็นการประเมิน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับความพึงพอใจ
ด้านที่ ๑: ด้านเนื้อหาและการจัดการความรู้			
๑.๑ เนื้อหาเกี่ยวกับการแสดงไทญ้อมีความถูกต้องและสมบูรณ์	๔.๖๕	๐.๔๘	มากที่สุด
๑.๒ การถ่ายทอดภูมิปัญญาสามารถเข้าใจได้ง่าย	๔.๕๘	๐.๕๑	มากที่สุด
๑.๓ เนื้อหามีการเชื่อมโยงสู่แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์	๔.๔๒	๐.๖๒	มาก

สรุปผลโครงการจัดการความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาเพื่อยกระดับสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ ปีงบประมาณ ๒๕๖๙

รวมด้านที่ ๑	๔.๕๕	๐.๕๔	มากที่สุด
ด้านที่ ๒: ด้านวิทยากรและการถ่ายทอด			
๒.๑ วิทยากรมีความรู้ความเชี่ยวชาญในศิลปะการแสดงไทย	๔.๘๒	๐.๓๙	มากที่สุด
๒.๒ วิทยากรมีเทคนิคการถ่ายทอดที่น่าสนใจและเป็นกันเอง	๔.๗๐	๐.๔๖	มากที่สุด
รวมด้านที่ ๒	๔.๗๖	๐.๔๓	มากที่สุด
ด้านที่ ๓: ด้านการอำนวยความสะดวกและสถานที่			
๓.๑ สถานที่จัดกิจกรรมมีความเหมาะสม สะอาด และปลอดภัย	๔.๓๕	๐.๖๘	มาก
๓.๒ โสตทัศนูปกรณ์ แสง สี เสียง ในการแสดงมีความพร้อม	๔.๕๒	๐.๕๕	มากที่สุด
๓.๓ การต้อนรับและการลงทะเบียนมีความสะดวก รวดเร็ว	๔.๔๘	๐.๕๙	มาก
รวมด้านที่ ๓	๔.๔๕	๐.๖๑	มาก
ด้านที่ ๔: ประโยชน์และการนำไปประยุกต์ใช้			
๔.๑ ท่านได้รับความรู้และเข้าใจในวัฒนธรรมไทยมากขึ้น	๔.๗๕	๐.๔๔	มากที่สุด
๔.๒ กิจกรรมนี้ช่วยสร้างแรงบันดาลใจในการต่อยอดสร้างรายได้	๔.๓๘	๐.๖๕	มาก
๔.๓ ควรมีการจัดกิจกรรมลักษณะนี้ในครั้งต่อไป	๔.๖๘	๐.๔๙	มากที่สุด
รวมด้านที่ ๔	๔.๖๐	๐.๕๓	มากที่สุด
สรุปภาพรวมทุกด้าน	๔.๕๙	๐.๕๓	มากที่สุด

๔. สรุปผลวิเคราะห์ในภาพรวม

ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการจำนวน ๒๕๐ คน พบว่าในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับ "มากที่สุด" ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.53)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ **ด้านวิทยากรและการถ่ายทอด** ($\bar{X} = 4.76$) เนื่องจากได้รับเกียรติจากปราชญ์ชาวบ้านและผู้เชี่ยวชาญตัวจริงมาถ่ายทอด รองลงมาคือ **ด้านประโยชน์และการนำไปประยุกต์ใช้** ($\bar{X} = 4.60$) ซึ่งสะท้อนว่ากิจกรรมนี้ประสบความสำเร็จในการสร้างความตระหนักรู้และจุดประกายความคิดด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ส่วนด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ **ด้านการอำนวยความสะดวกและสถานที่** ($\bar{X} = 4.45$) แต่อยู่ในระดับ "มาก"

๕. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้ร่วมโครงการ

๕.๑ ข้อดี / จุดเด่น:

- การแสดงของชนเผ่าไทญ้อมีความงดงาม หาคมได้ยาก และมีการแต่งกายที่ประณีตงดงามมาก
- วิทยากรเป็นปราชญ์ชุมชนตัวจริง ถ่ายทอดด้วยความจริงใจและสนุกสนาน ไม่น่าเบื่อ
- มีการประยุกต์ดนตรีร่วมสมัยทำให้คนรุ่นใหม่เข้าถึงง่ายขึ้น
- เป็นชุดการแสดงที่ตื่นตาตื่นใจ

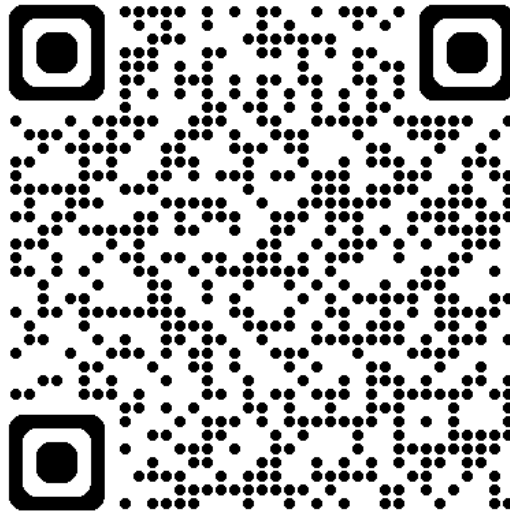
๕.๒ ข้อควรปรับปรุง / แนวทางพัฒนา:

- พื้นที่จัดกิจกรรม อยากให้ขยายพื้นที่ในครั้งต่อไป
- ระยะเวลาในการฝึกปฏิบัติหรือทดลองรำ/เล่นดนตรีมีน้อยเกินไป อยากให้เพิ่มเวลา Workshop
- ควรมีเอกสารแผ่นพับ หรือ QR Code ให้สแกนดาวน์โหลดเนื้อหาประวัติศาสตร์ไทญ้อเก็บไว้ศึกษา
- VDO คลิป มีความยาวมากเกินไป เหมาะสำหรับผู้ใหญ่ หากสามารถทำเป็นตอนสั้นๆ หรือออกแบบเป็นแอนิเมชันสำหรับเด็กได้ก็น่าสนใจ

สื่อ-นวัตกรรม การเรียนรู้

[วิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร - YouTube](https://www.youtube.com/@MUKCC/)

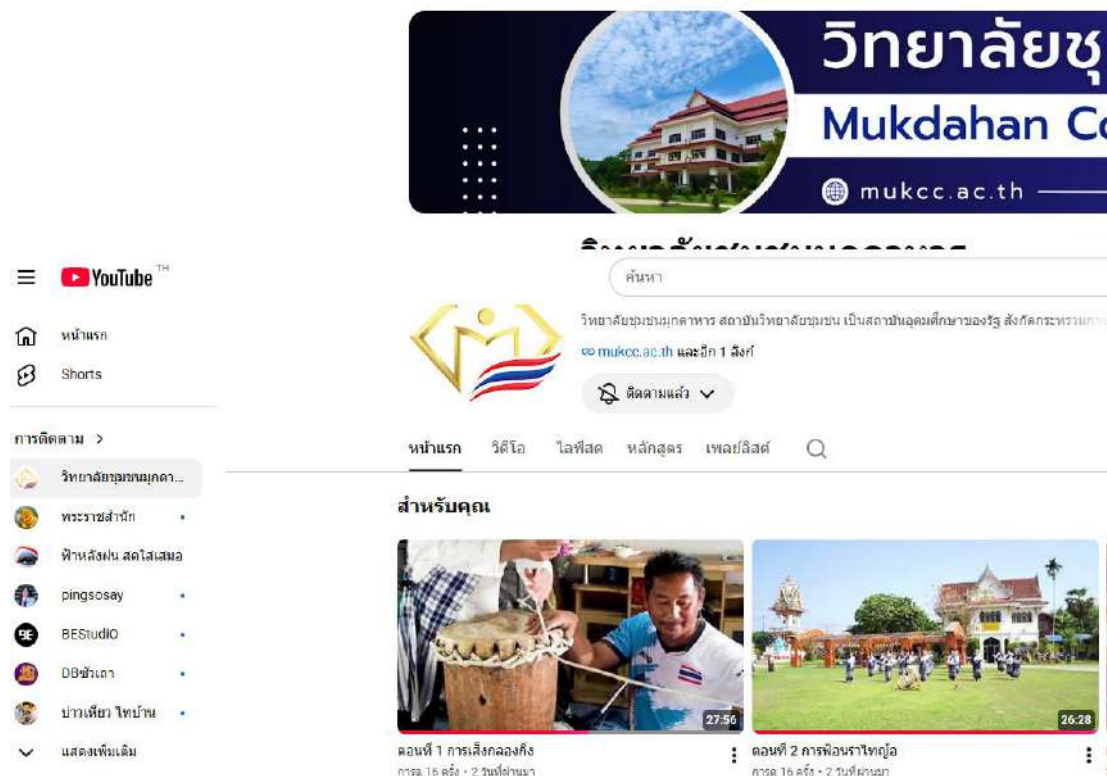
<https://www.youtube.com/@MUKCC/>

SCAN เพื่อเข้าชม VDO สื่อการเรียนรู้

ตอนที่ ๑ กลองกิ่ง ราชสีห์ดงภู ไทญ้อ

ตอนที่ ๒ การฟ้อนรำชุดราชสีห์เหยียบแมงซอน และการแต่งการอัตลักษณ์ ไทญ้อ

วิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร
Mukdahan Community College
mukcc.ac.th

ค้นหา

วิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร สถาบันวิทยาลัยชุมชน เป็นสถานเอดเดศึกษาของรัฐ สังกัดกระทรวงมหาดไทย mukcc.ac.th และอีก 1 สิ่ง

ติดตามแล้ว

หน้าแรก วิดีโอ โฟกัส หลักสูตร เพลย์ลิสต์

สำหรับคุณ

ตอนที่ 1 การเล็งกลองกิ่ง
การดู 16 ครั้ง • 2 วันที่ผ่านมา

ตอนที่ 2 การฟ้อนรำไทญ้อ
การดู 16 ครั้ง • 2 วันที่ผ่านมา

รายละเอียด

การแต่งกายชุดการแสดง ราชสีห์ดงภู ไทยอื้อ ร่วมสมัย

ชาย.....

เสื้อผ้าฝ้ายสีขาวลายลอดช่องปูยฝ้าย หรือเสื้อผ้าฝ้ายสีคราม(ม่อฮ่อม)
นุ่งผ้าโสร่งลายตาโล่ หรือกางเกงสแลคดำหรือกางยีนส์ ผ้าขาวม้าคาดเอว ดุทุหมัดทะแมง

หญิง.....

เสื้อผ้าฝ้ายสีขาว หรือเสื้อผ้าฝ้ายสีครามแขนกระบอก

นุ่งผ้าถุงครามลายหมากจับ เครื่องภู ถ้าเสื้อขาวสไบคราม ถ้าเสื้อครามผ้าสไบขาว เก้ามวยผมยกสูง คาดผมด้วย
เส้นด้ายฝ้ายขาวพันเกลียวสวยงาม ทัดดอกจำปาใหญ่ ประดับประดาด้วยเครื่องเงิน สร้อยสังวาล

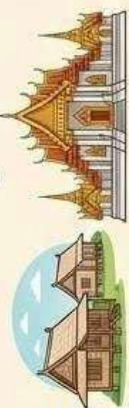

ใบความรู้: สรุปเรื่องราว ไทญ้อ ดงภู

ชื่อและความหมาย

ชื่อเรียกตนเอง
“ญ้อ” หรือ “ไทญ้อ”
 ญ้อ = ชื่อเฉพาะดั้งเดิม
 ไท = คน
 ไทญ้อ = “คนญ้อ”
 ตา: “ไทญ้อ/ไทยย้อ” = เขียนแบบ
 ไทยสมัยหลังแสดงความเป็นไทย

‘สันนิษฐานความหมาย’
 มาจาก “ญ้อ” (ยก)
 ชนเผ่าที่เจริญ/พัฒนา

เป็นชนเผ่าที่มีความคิดสร้างสรรค์สูง

ไทญ้อ ดงภู

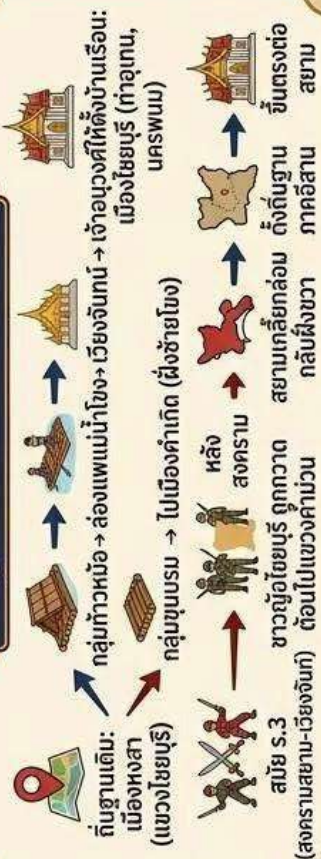
ที่ตั้ง: บ้านดงภู ทต.คำชะอี
 อ.คำชะอี จ.มุกดาหาร
 ชุมชนเข้มแข็ง
 กระจ่ายหมู่บ้านใกล้เคียง

ประเพณี/กิจกรรม
 กิจกรรมฟ้อนรำในงานบุญ,
 แสดงเสียงกลองทั้ง (กลองจิ่ง) ประจำปี

ถิ่นฐานเดิมและการอพยพ

อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม

ทำไร่ตัดกล้วย

๑. ทำเครื่องทำเครื่องมาจากซื้อบ้านแดง
 เป็นเชื้อเอราวัณที่มีมากในแถบบริเวณหมู่บ้าน

๒. ทำราชสีห์ให้เหยียบแมงซอน
 ทำราชสีห์ให้เหยียบแมงซอนเป็นทำเฉพาะของคณะกลองทั้งราชสีห์ดงภู (ใหญ่)

ข้อมูลที่ต้องการให้เพิ่มเติม